

this context. The justifications used by the European Court of Human Rights in Nurcan Bayraktar Case (Application No: 27094/20, 27. 06. 2023) should be discussed, analyzed and taken into consideration in a possible amendment of the law. This study will first examine how and on what grounds the waiting period for women, which is considered among the obstacles to marriage, is regulated in the TCC. Then, the *raison d'être* of this regulation, which is an obstacle to marriage only for women, will be discussed. Whether the existence of a waiting period only for women is considered a violation of equality between men and women, the prohibition of discrimination and the right to protection of private life in the decisions of both the CEDAW Committee and the European Court of Human Rights will be discussed in the last section. Finally, taking into account the current legal developments, recommendations will be made in terms of the law that should be (*de lege ferenda*).

Keywords: obstacles to marriage, waiting period, paternity, medical developments, equality between men and women.

Dr. Öğ. Üyesi Pelin İŞINTAN –MEF Üniversitesi

ANAYASA MAHKEMESİNİN MK MD. 187 İLE İMTİHANI: BİR İPTAL KARARININ GELİŞİMİ

Evlenen kadının zorunlu olarak soyadını değiştirmesi ile ilgili düzenlemeler uzun zamandır tartışma konusudur. Bu konuyu düzenleyen eMK md. 153 ve MK md. 187 otuz yıldan fazla bir süredir gündemimizdedir. Avrupa Konseyi'ne üye devletler arasında da bu şekilde zorunlu soyadı değişikliği düzenlemesine sahip tek ülke Türkiye'dir. Nitekim ilk olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde görülen Ünal Tekeli v. Türkiye davasında kadının evlenmekle soyadını zorunlu olarak değiştirmesinin bir insan hakları ihlali olduğu kabul edilerek Türkiye aleyhine tazminata hükmedilmiştir. Bu kararı daha sonra Leventoğlu Abdülkadiroğlu v. Türkiye, Tanbay Tüten v. Türkiye ve Tuncer Güneş v. Türkiye davaları izlemiş ve Türkiye her seferinde mahkum edilmiştir. Ulusal düzeyde de Anayasa Mahkemesi'nin önüne eMK md 153 ve MK md. 187'nin iptali talepleri ile gidilmiş fakat bu davalar her seferinde reddedilmiştir. Buna mukabil, bireysel başvuru yolunun açılmasıyla birlikte tamamen toplumsal cinsiyet rollerinin kabulüne dayanan bu zorunlu soyadı değişikliğinin Anayasa'da yer alan temel ilkelere aykırılık taşıdığına yönelik kararlar verilmeye başlamıştır. Sevim Akat Eşki başvurusuyla başlayan bu süreçte, evlenerek otomatik olarak kocalarının soyadını almak zorunda kalan kadınlar, dava açmak suretiyle de olsa

evlenmeden önceki soyadlarını kullanma imkanına kavuşmuştur. Nihayet AYM 22 Şubat 2023 tarih ve E. 2022/155 K. 2023/38 sayılı kararıyla bu durumun Anayasa'nın eşitlik ilkesini düzenleyen 10. maddesine yönelik bir ihlal oluşturduğunu tespit etmiş ve MK md. 187'yi iptal etmiştir. AYM aynı zamanda kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesini de uygun görmüş; karar 28 Nisan 2023 tarih ve 32174 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış ve verilen dokuz aylık süre 28 Ocak 2024 tarihinde dolmuştur. Tabii olarak bu dokuz aylık sürenin verilmesinin sebebi kanunkoyucunun konuyla ilgili bir düzenleme yapmak için yeterli zamana sahip olmasını sağlamak ve muhtemel bir kanun boşluğunun önüne geçmektir. Bununla birlikte mahkeme tarafından verilen süre kullanılmamış ve kanunkoyucu konuyla ilgili hiçbir düzenleme getirmemiştir. Bu hukuki manzara karşısında bazı soruların sorulması ve birtakım tespitlerin yapılması kaçınılmazdır. Öncelikle, açık bir düzenleme olmaması karşısında evlenen ve kocasının soyadını taşımak isteyen kadın ne yapacaktır? İkinci ve belki de bundan daha önemli soru ise farklı soyadı taşıyarak evlenen kadın ve erkeğin kurduğu evlilik birliği içerisinde doğan çocuk hangi soyadını alacaktır? Tebliğimizde AYM'nin iptal kararına kadar olan süreç ve karardaki tespitler ele alındıktan sonra bu soruların cevapları aranacak ve bazı çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: kadın, soyadı, evlilik, kanun boşluğu, iptal, Anayasa Mahkemesi, eşitlik ilkesi

CONSTITUTIONAL COURT'S CHALLENGE WITH ART. 187 CC: EVOLUTION OF AN ANNULMENT

ABSTRACT

The regulations on the compulsory change of surname of a married woman have been a subject of debate for a long time. Article 153 of the abrogated Civil Code and Article 187 of the current Civil Code have been on our agenda for more than thirty years. Among the member states of the Council of Europe, Turkey is the only country with such a compulsory change of surname regulation. As a matter of fact, in the Ünal Tekeli v. Turkey case, which was first heard by the European Court of Human Rights, it was accepted that the compulsory change of a woman's surname upon marriage was a violation of human rights and compensation was awarded against Turkey. This judgement was followed by Leventoğlu Abdülkadiroğlu v. Turkey, Tanbay Tüten v. Turkey and Tuncer Güneş v. Turkey and Turkey was convicted each time. At the national level,

the Constitutional Court has also been approached with requests for the annulment of Article 153 of the abrogated Civil Code and Article 187 of the Civil Code, but these cases have been rejected each time. Despite these rejections, with the opening of the individual petition procedure, judgements have started to be rendered on the grounds that this compulsory surname change, which is based entirely on the acceptance of gender roles, is contrary to the fundamental principles of the Constitution. In this process, which started with the Sevim Akat Eşki application, women who were automatically obliged to take their husbands' surname upon marriage were able to use their surname before marriage, albeit by filing a lawsuit. Finally, with its decision dated 22 February 2023 and numbered E. 2022/155 K. 2023/38, the Constitutional Court determined that this situation constituted a violation of Article 10 of the Constitution regulating the principle of equality and cancelled Article 187 of the Civil Code. The Constitutional Court also deemed it appropriate for the decision to enter into force nine months after its publication in the Official Gazette. The decision was published on April 28th, 2023, hence the nine-month period expired on 28 January 2024. Evidently, the reason for granting this nine-month period is to ensure that the legislator has enough time to make a regulation on the subject and to prevent a possible legal void. However, the deadline given by the court was not utilized and the legislator did not introduce any regulation on the subject. In the presence of this legal landscape, it is inevitable to ask some questions and make some observations. Firstly, in the absence of a clear regulation, what should a woman who gets married and wants to bear her husband's surname do? Secondly, and perhaps more importantly, which surname will be taken by the child born within the marriage established by a man and a woman who have different surnames? In our presentation, after discussing the process until the abrogation decision of the Constitutional Court and the findings in the decision, answers to these questions will be sought and some solutions will be offered.

Keywords: woman, surname, marriage, legal void, abrogation, Constitutional Court, principle of equality